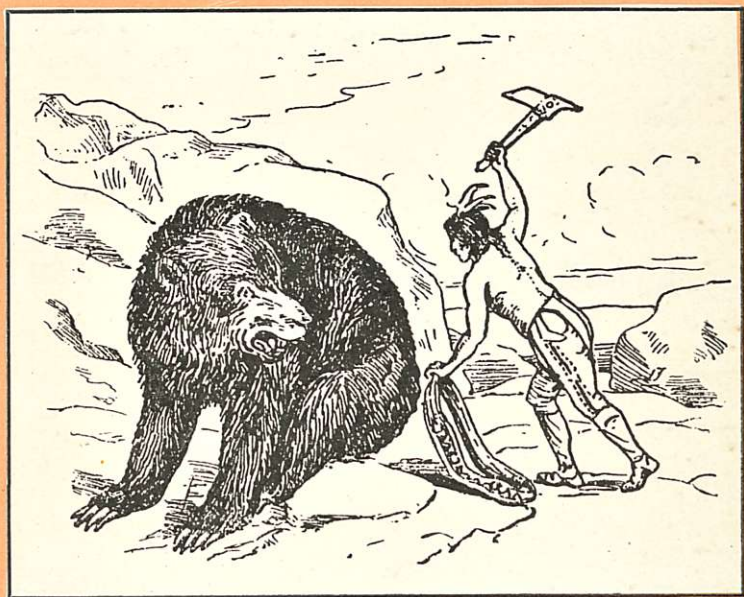

Satupirtti n:o 10

Intiaanien taru Hiawathasta

Suomeksi sovittanut Selma Anttila

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

X

INTIAANIEN TARU HIAWATHASTA

INTI MANEN YARU HAWAHTA

INTIAANIEN TARU
HIAWATHASTA

SUOMEKSI SOVITTANUT

SELMA ANTTILA

PORVOO
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
1911

INTIAANEN TÄRÄ
HIAWATAWAH

WERNER SÖDERSTRÖM
OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINO

PORVOOSSA 1911
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINOSSA

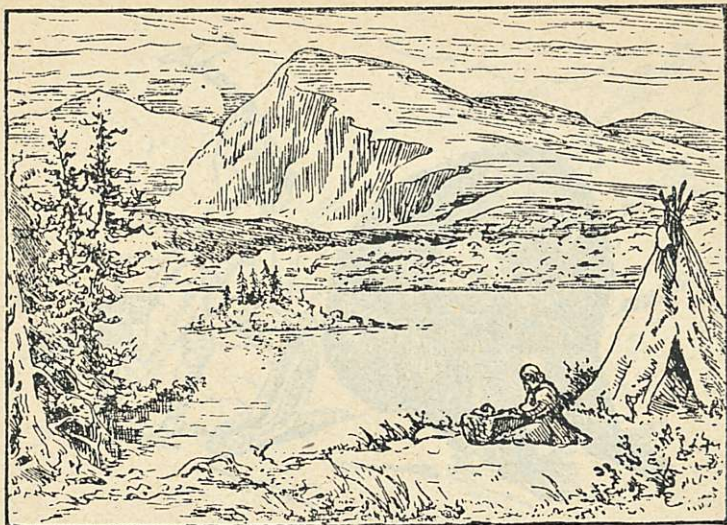

I LUKU.

Hiawathan isä Mudjekeewis oli kansan sankari, sillä hän oli surmannut vuorien suurkarhun, joka oli koko kansan kauhu.

Mudjekeewis oli seurannut sen jälkiä vuoristoon, ja kun karhu nukkua röhötti suurena kuin mahtava kallio sammaleen peittämänä, hiipi hän yhä lähemmäksi ja lähemmäksi, kunnes metsän kuninkaan kuuma hengitys lämmitti hänen käsiään. Silloin Mudjekeewis veti pyhän wampum-vyön Mishe-Mokwan kaulalta yli tylppöjen korvien, unisten silmien ja pitkän, mustan kuonon. Sitten hän karjaisi sotahuutonsa ja Mishe-Mokwa heräsi, huomasi aarteensa menneen ja vinkui, häntä koipien välissä, pelkurimaisesti armoa. Mutta Mudjekeewis tappoi sen sotakirveellä ja kantoi pyhän vyön voittoriemuisena kotiin.

Urhoollisuutensa palkkioksi hänet tehtiin neljän tuulen haltijaksi, mutta hän piti itse ainoastaan länsituulen, kabejunin. Toi-

set hän antoi kolmelle pojalleen, jotka olivat syntyneet aikoja ennen Hiawathaa.

Hiawathan äiti, ihana Wenonah, jonka Mudjekeewis oli nähnyt vaeltaissaan preerioilla ja johon hän silloin oli rakastunut, oli kuun tyttären Nokomisin tytär. Jonkun ajan kuluttua Mudjekeewis hävisi ihanan Wenonahin luota jättäen hänet yksinäisyyteen suremaan. Wenonah kuoli pian, ja isoäiti Nokomis oli pikku Hiawathan ainoa turva ja hoitaja.

Nokomisin wigwam (maja) oli Gitche Gameen eli Suur-Vesijärven rannalla. Täällä pikku Hiawatha nukkui niinipuisessa kätkyessään, joka oli sidottu kokoon peuran jänteillä ja sisustettu kaislalla ja sammalella, ja vanha Nokomis tuuditti hänet uneen intiaanien lempeillä tuutulauluilla.

Suuremmaksi kasvettuaan Hiawatha istui majan ovella, kuunnellen kesäiltoina kuinka vesi lipoi rantoja ja hongat humisivat, odotellen kuun ja tähtien ilmestymistä, sillä Nokomis oli niistä

ihmeitä kertonut. Hän näki kiiltomaden kimaltelevan kuin pensaaseen sytytetyn kynttilän ja lauloi lasten lauluja, joita Nokomis oli hänelle opettanut. Hän katseli taivaankaarta ja kyseli, mikä se oli, ja Nokomis sanoi sen olevan kukkasten taivaan, jossa metsän villit kukat ja preerian liljat ikuisesti kukkivat täällä kuihduttuaan ja kuoltuaan. Hän heräsi usein yöllä peläten vieraita ääniä majan ulkopuolella, mutta Nokomis kertoi lempeästi, että huuhkajat siellä vain keskenään melusivat nau-raen ja toruen.

Kaikki metsäneläimet ja linnut olivat Hiawathan ystäviä. Hän tiesi niiden nimet ja pesäpaikat ja kutsui lintuja »Hiawathan poikasiksi». Hän puheli majaville, oraville ja jäniksille, tunsii niiden polut ja salaisuudet ja kutsui niitä »Hiawathan veljiksi».

Mutta hänessä oli metsätäjän verta, ja kun hän ensi kerran meni metsään jousinensa, oli se hänelle riemun päivä. Jousen teki hänelle Nokomisin ystävä Iagoo, matkamies. Yksin hän vaelsi metsään, ja pikku

ystävät, tilhit, oravat ja jänikset piipittivät matkan päässä: — Älä meitä ammu, Hiawatha! — Eikä hän niitä nyt joutanut ajattelemaankaan. Hän kulki yhä eteenpäin, kunnes löysi virran kaalamon, ja siellä hän kätkeytyi pensaan suojaan odottamaan, kunnes soreasarvinen hirvi asteli kaalamolle janoaan sammuttamaan. Silloin hän varovasti tähtäsi, ja eläin kaatui nuoli sydämessään. Hiawatha kantoi sen voitonriemulla kotiin, ja Nokomis teki punertavasta nahasta vaipan nuorelle metsästäjälle ja valmisti juhla-aterian punaisen otuksen lihasta kutsuen kylän pi-toihin Hiawathan kunniaksi.

II LUKU.

Kului vuosia. Hiawathasta tuli mies. Hän oli mainio metsästäjä, nopeajalkainen, varmakätinen ja taitava intiaani-urheilussa. Hän oli viisas, oppinut kaikki vanhojen tiedot.

Kun Nokomis oli kertonut hänen äitinsä Wenonahin ja isän, Mudjekeewisin, tarinan, lähti Hiawatha etsimään isäänsä länsituulen valtakuntaan. Isoäiti esteli, sillä hän pelkäsi riidan nousevan ja Hiawathan häviölle jäävän. Mutta Hiawatha lähti komeassa sotisovassaan voimakkaana ja urheana, jalassaan hirvennahkaiset moksasiinit, joilla voi harpata penikulman yhdellä askeleella, ja käsissään kintaat, joilla voi pusertaa vuoret muruiksi.

Hän saapui vuorten huipuille, jossa Mudjekeewis istui korkeimmalla kukkulalla tukka pilvenä hulmuten ja katseli ylpeydellä suurta, soreaa poikaansa, kun hän seisoi isän edessä muhkeana vartaloltaan niinkuin isä nuoruudessaan ja kauniina kasvoiltaan kuin äiti, ihana Wenonah. Rinnatusten he istuivat vuorilla, isä kertoen urotöistään ja poika kuunnellen hartaasti.

Hiawatha kysyi: — Oi isä, ettekö mitään pelkää?

— En mitään! sanoi mahtava Mudjekeewis — paitsi mustaa Wawbeek vuorta tuolla. Poikani Hiawatha, pelkäätkö sinä mitään?

Hiawatha oli hetken vaiti, ollen miettivinä, ja sanoi siten: — En muuta kuin kaislikkoa tuolla, suurta Apukwaa.

He juttelivat vielä veljistä, ja Mudjekeewis muisteli kuinka hän lempeillä puheilla oli kosinut Wenonahia ja voittanut hänen sydämensä.

Silloin Hiawatha hyppäsi suuttuneena ylös ja soimasi isäänsä äidinsydämen murtajaksi. Mudjekeewis painoi päänsä alas, sillä hän tiesi pojan sanat tosiksi.

Tulisessa vihassa Hiawatha sieppasi Wawbeekin mustan vuoren, musersi sen taikakintailtaan ja viskasi murenet vasten isäänsä. Mutta Mudjekeewis puhalsi sieramillaan ne pois ja tarttui vuorostaan jättiläiskaisloihin kiskaiten ne juurineen ylös.

Hiawatha vain nauroi. Silloin alkoi suuri taistelu tositeolla. Rytinä kävi vuoristossa ja kotkat kirkuivat korkeudessa. Taistelua kesti kolme päivää ja Hiawatha pakotti isänsä peräntymään auringon nousun maille, länsituulen portille. Silloin Mudjekeewis huusi:

— Seis, poikani! On mahdotonta tappaa minua, sillä sinä

Minnehaha.

et voi surmata kuolematonta. Minä olen vain koetellut urhoollisuuttasi. Ja nyt, mene kotiin, elä kansasi joukossa ja opeta heitä ja puhdistaa maa vahingollisista eläimistä niin kuin minä surmasin vanhan Mishe-Mokwan. Ja lopuksi, kun kuolema sinut kohtaa, tahdon jakaa kanssasi valtakuntani ja antaa haltuusi luoteistuulen, Keewaydinin.

Hiawatha lähti kotiin päin rauhaisin mielin ja pysähtyi vain kerran ostaakseen nuolia eräältä nuolentekijältä, joka asui Minnehahan koskien varrella Dacotain maassa.

Nuolentekijällä oli kaunis tytär, saman niminen kuin putoukset, Minnehaha, naurava vesi. Ja hänen mustat silmänsä olivat merkillisen kirkkaat ja suloiset. Kenties eivät nuolet olleet ainoana syynä Hiawathan poikkeamiseen kotimatalla.

III LUKU.

Hiawatha oli taitava ja rohkea metsästäjä. Mutta kansan menestys oli hänestä tärkeämpää kuin metsästyks ja taistelut. Käytyään Mudjekeewisin luona hän meni kauas metsään lehtikuussa keväällä ja rakensi siellä itselleen majan Suur-Vesijärven rannalle ja paastosi rukoellen Gitche Manitoa, elämän luoja, opettamaan kuinka hän paraiten voisi hankkia kansalleen sen tarpeita.

Ensimmäisenä paaston päivänä hän kulki metsässä katsellen villoja eläimiä, jäniksiä, fasaaneja ja kyyhkysiä. Ja hän tuli surulliseksi ajatellessaan, että kansan piti elää ainoastaan metsästyksestä. Sillä kun kylmä talvi joutui, ja paksu lumi peitti maan, ja villi riista pakeni lämpöisempiin seutuihin taikka menehtyi kylmyydessä, eikö kansan silloin täytynyt kuolla nälkään?

Seuraavana päivänä hän kulki virran äyräillä, missä villi riisi, karviaismarjat ja viinimarjat kasvoivat. Hän tuli jälleen murheelliseksi, sillä toisinaan niistäkin tuli kato, ja jos kansa oli niiden varassa, miten silloin kävisi?

Mondamin, ihmisen ystävä.

Kolmantena päivänä hän istui järven rannalla ja katseli kaloja kuinka ne vedessä välähtelivät uiden auringon paisteessa — sampia ja sillejä, rapuja ja haukia, ja taaskin hän tuli murheelliseksi, sillä mistä kansa eläisi, jos sattuisi aikoja, jolloin kalanpyynti ei tuottaisi mitään?

Neljäntenä päivänä kun hän mietteissään lepäsi majassaan illansuussa, hän näki kultakutrisen nuorukaisen vihrein ja keltaisin koristuksin ilmestyvän avonaiseen oveen. Vieras puhui lempeästi Hiawathalle ja sanoi että hänen rukouksensa oli kuultu, sillä ne eivät olleet itsekkään rukouksia, vaan miehen, jolle kansan menestys on kallis. Hän sanoi olevansa Mondamin, ihmisen ystävä, Gitche Maniton lähettämä täyttämään Hiawathan rukouksen. Mutta sitä ei voitu tehdä taistelutta, ja siksi hän kehotti Hiawathaa nousemaan ja kamppailemaan kanssansa.

Ja Hiawatha heikkona paastomisesta nousi heti ja taisteli hänen kanssaan kunnes aurinko laski ja tuli pimeä.

Silloin sanoi Mondamin hymyillen: — Kylliksi, tulen huomenna illansuussa uudestaan.

Ja hän oli poissa. Seuraavana ja sitäkin seuraavana päivänä hän tuli taisteluun, eikä kumpikaan päässyt voitolle. Kolmantena iltana Mondamin sanoi heidän lakattuaan taistelemasta: — Huomenna, urhoollinen Hiawatha, me taistelemme viimeisen kerran ja silloin on voitto sinun. Ja kun sinä olet minut lyönyt, niin tee minulle vuode maahan, jossa sade sitä kastelee ja aurinko lämmittää. Älä salli kenenkään minua häiritä ja pidä lepopaikkani puhtaana, poistaen siitä rikkaruohot ja madot. Ja jonakin kauniina päivänä minä herään ja sinä näet minut jälleen elävänä auringon paisteessa.

Näin sanoen Mondamin hävisi ja Hiawatha nukkui rauhallisesti, kuullen metsän hengityksen unissaankin.

Seuraavana eli paaston seitsemäntenä päivänä Nokomis toi hänelle ravintoa peläten hänen menehtyvän. Mutta Hiawatha ei tahtonut siihen koskea ennen auringon laskua.

Illansuussa loistava Mondamin ilmestyi kuten ennenkin, ja ankara taistelu alkoi; ja lopulta Hiawatha hengästyneenä ja voimaton seisojaksi yksin vihreällä kentällä. Hänen jalkainsa juuressa makasi hengetönä Mondamin,

Hiawatha kaivoi haudan niinkuin pyydetty oli. Hän keräsi maasta musertuneet höyhenkoristeet ja keltavihreän vaipan ja laski sitten Mondaminin maan pehmeään syliin ja peitti keveällä mullalla. Sitten hän palasi kotiin Nokomisin luo. Mutta Mondaminin hautaa hän ei unohtanut. Hän hoiteli sitä joka päivä.

Kerran hän näki mullasta nousseen pienen, vihreän sulan ja vielä toisen ja useampiakin, ja ennen kesän loppua kasvoi haudalla kaunista maissia, kullan kellervää kuin Mondaminin puku. Hiawatha tervehti sitä riemuksena ja kutsui Nokomisin ja Iagoon sitä katsomaan kertoen heille sen tarinan.

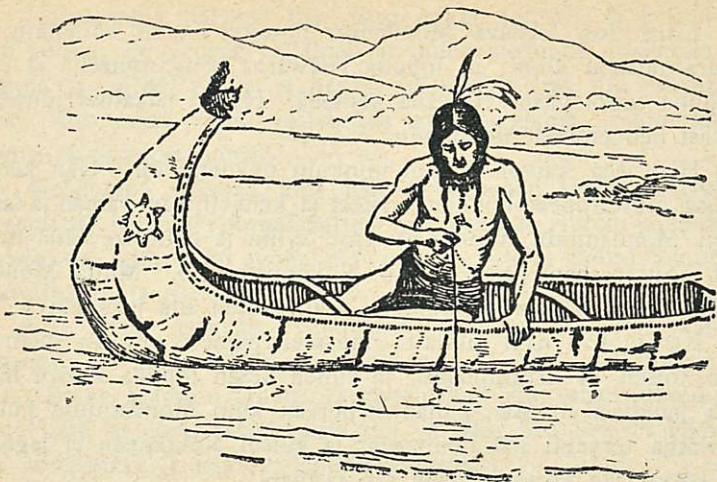
Myöhemmin, kun maissi oli kypsynyt, hän korjasi sen, ja pannen toimeen ensimmäisen Mondamin-juhlan näytti kansalle tämän uuden lahjan, joka siitä lähtien oli oleva sen ravintona.

IV LUKU.

Kun kaunis kevät jälleen tuli, rakensi Hiawatha itselleen koivuisen kanootin, soman Cheemaunsa, joka liukui kuin keltainen ulpukka virralla. Mutta kanootilla piti suuria tehtävän.

Hiawathan ystävä, vahva Kwasind, seurasi häntä virtaretkellä uiden ja kahlaten virrassa, kun Hiawatha istui kanootissa, ja välillä he puhdistivat virran väylää puunjuurista, kasaantuneesta hiekasta ja kulkua estävistä ruohoista, ja niin tuli virta kulkukelpoiseksi lähteistään suulle saakka.

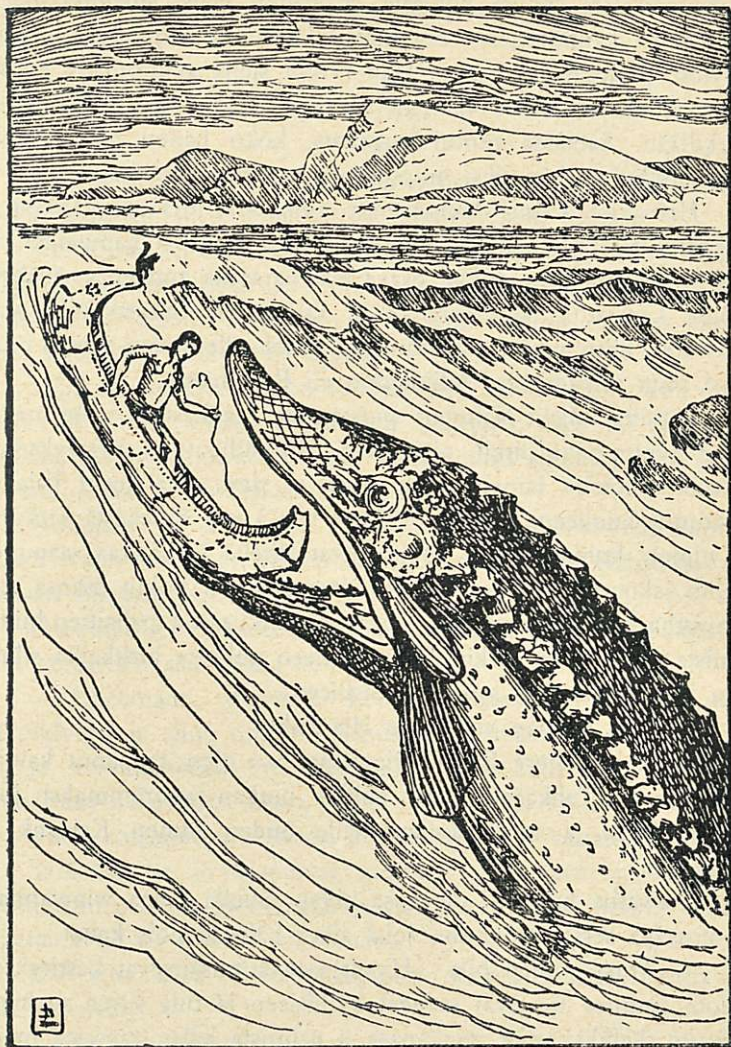
Eräänä päivänä oli Hiawathalla kanoottimatallaan merkillinen seikkailu. Hiawatha oli lähtenyt kalaan järvelle ainoana seuranaan iloinen pikku orava, joka oli hypännyt koivuisen kanootin nokalle. Mutta tällä kertaa piti saataman vallan erinomai-

nen kala, ei enempää eikä vähempää kuin itse mahtava sampi, Mishe-Nahma, kalojen kuningas. Hiawatha näki sen kirkkaassa vedessä, kun se makasi selvällä hiekalla järven pohjassa. Ja hirviö se oli, pinta täynnä piikikkäitä kilpiä kuin sotisopa, juovitettu ja kirjavoittu koreilla väreillä kuin sotatatueraus.

— Tartu koukkuuni oi kalojen kuningas! huusi Hiawatha.
— Tule ylös, niin saat nähdä kumpi meistä on voimakkaampi.

Mishe-Nahma ei viitsinyt vastata mokomaan huutoon. Hän lähetti ensin hauen, Maskenozhan, katkaisemaan »suurkerskujan» siiman. Ja Maskenozha teki parhaansa. Se lennätti siimaa, niin että koivukanootti seisoi pystyssä vedessä ja orava kieppui ylhäällä ilmassa. Mutta kun Hiawatha näki hauen nousevan veden pinnalle, huusi hän: — Sinä et ole se kala, jota minä tavotan! — ja lähetti sen takaisin pohjaan. Nyt Mishe-Nahma lähetti möhkäkalan Ugudwashin. Ja Ugudwash kuljetti siimaa niin että kanootti pyöri kuin kehräpää. Mutta Hiawatha suuttui kalan nähtyään, heitti senkin menemään ja huusi taas sotavaatimuksensa Mishe-Nahmalle.

Kalojen kuningas nielaisee Hiawathan kanoottineen.

Ja kalojen kuningas suuttui lopulta tästä nenäkkäisyydestä ja rauhanhäiriöstä, nousi pohjasta ja avaten laajat leukansa nielaisi Hiawathan kanoottineen, oravineen. Hiawatha hämmästyí tultuaan hirviön pimeään mahaan. Hän ryömi siellä avuttomana kunnes tunsí lähellään Mishe-Nahman sydämen iskut. Hän mäsäytti sitä nyrkillään. Samassa tuntui puistatus, koko hänen pimeä vankilansa nyttyí ja hän tiesi vihollisensa saaneen kuoliniskun.

Hiawatha käänsi kanoottinsa poikittain hirviön mahassa es-tääkseen hirviötä syöksemästä häntä ulos mahasta hampaiden vä-liin muserrettavaksi. Pikku orava teki paraansa auttaen ystävänsä, työnsi kanoottia voimiensa takaa raksuttaen iloisesti koko ajan. Hiawatha kiitti pikku ystävänsä ja antoi sille uuden nimen muistoksi tästä seikkailusta, Adjidaumo eli Pystyhäntä.

Lopulta Mishe-Nahman puistatukset lakkasivat ja se makasi aivan avuttomana pitkin pituuttaan. Hiawatha tunsí töytäyksen ja toisella puolella laineitten lipatusta ja tiesi, että suuri kala oli ajautunut kuolleena maalle. Sitten hän kuuli äänestä kirkunaa ja siipien kohinaa, sillä lokit olivat läheltä ja kaukaa saapuneet saaliin jakoon. Ja niin suurella vimmallalla otti kukin osansa, että Hiawatha pian näki päivän paistavan vankilaansa paljaitten luitten lomista ja lokiien tirkistelevän häneen aukosta kirkkailla silmil-lään ja kuuli heidän sanovan toisilleen:

— Kas, meidän veljemme Hiawatha!

— Hei, veljet! huusi Hiawatha, — olen tappanut kalojen kuninkaan. Tehkääpä tämä aukko hiukan suuremmaksi jotta pääsen pois, ja minä annan teille uuden nimen Kajoshk eli Kalakaijat.

Hiawatha huomasi olevansa aivan lähellä omaa wigwamiaan ja tuossapa seisoi Nokomis, joka aikoi hätistää pois kaijat.

— Anna niiden olla. Hyvät ystävät ansaitsevat kestityksen. Odota kunnes ne ovat saaneet kyllikseen ja tule sitten auringon laskussa kaikki astiat mukasi ja valmista kalan rasvasta meille öljyä talven varaksi.

Kalojen kuninkaasta jäi lopulta vain valkoisina hohtavat luut rannalle tuulen ja aaltojen huuhdeltavaksi.

V LUKU.

Mudjekeewis oli käsenyt Hiawathan hävittää kaikki jättiläispedit ja pahat taikavoimat, jotka vahingoittavat ihmisiä.

Kaikkien niiden päämies oli Megissogwon, suuri Helmi-Höyhen, niinkuin häntä sanottiin. Hän eli lännessä auringonlaskun seuduilla ja lähetti soistansa myrkyllistä sumua, joka toi mukanaan kuumeita ja tappavia tauteja.

Hän oli surmannut Nokomisin isän salakavalasti, kun kuun herra oli tullut kuusta tapaamaan tytärtään, joka oli pudonnut maahan viiniköynnös-keinustaan, kauan aikaa sitten, jolloin kansa oli luullut häntä lentäväksi tähdeksi.

Nokomis ja Hiawatha seisoivat eräänä iltana wigwaminsa edessä Suur-Vesijärven rannalla ja Nokomis kehotti Hiawathaa tappamaan Megissogwonin.

Hiawatha ei viivytellyt, asesti itsensä ja irrotti koivukanootinsa taputellen sen sivuja ja puhuen:

— Cheemaun, ystäväni! Lennäppä tuonne, missä näet mustaa pikivettä ja siinä tuliset käärmeet leikkimässä!

Ja koivukanootti liiti eteenpäin aivan kuin olisi kuullut ja ymmärtänyt herransa sanat, yhtä innokkaana kuin hänkin, kun hän lauloi sotalauluaan, johon kotkat kiljasivat vastauksen.

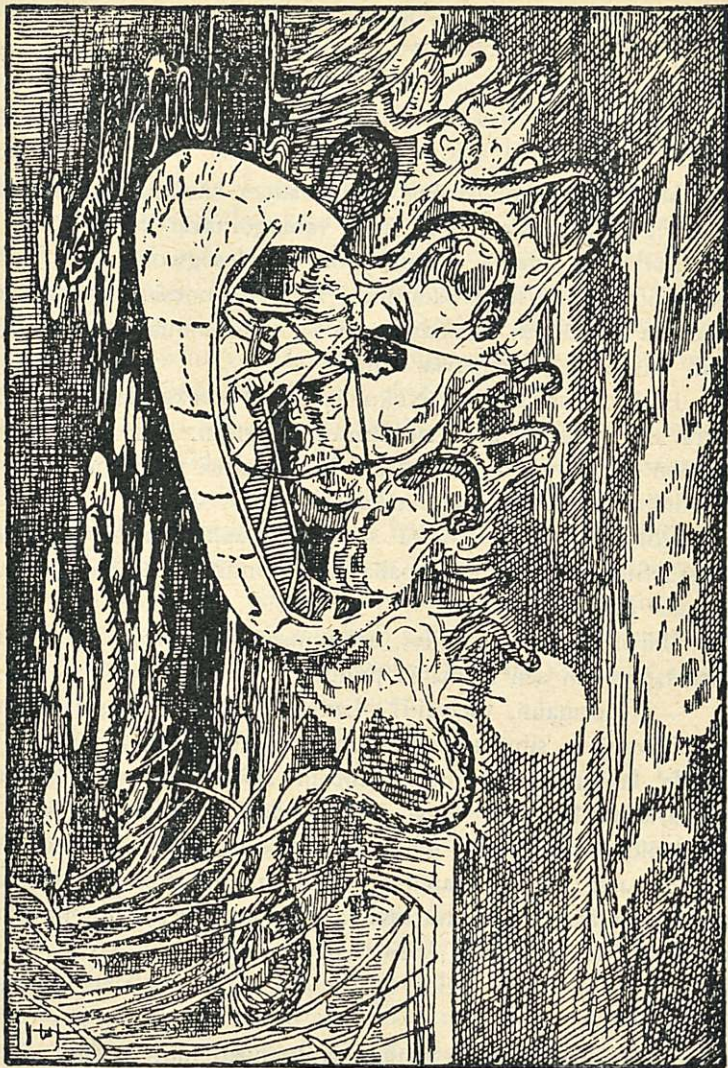
Samassa he jo saapuivat mustaan pikiveteen, jossa suuret käärmeet makasivat kiemurassa ja nostivat pystyyn litteitä päitään puhaltaen tulista höyryä kidoistaan.

Hiawatha käski heitä väistymään hänen tieltään, mutta ne vain sähisivät.

— Pakene, pakene vanhan Nokomisin luo, pelkuri!

Silloin Hiawatha ampuí niiden tiheään laumaan, kunnes joka

Hiawatha käärmeitten keskellä.

ikinen loikoi kuolleenä mustassa pikivedessä, joka nyt punertui niiden verestä.

— Eteenpäin, oi Cheemaun, lemmikkini! huusi Hiavatha kanootilleen ja rasvasi sen laitoja Mishe-Nahman ihralla, jotta se lentäen kiiti verisessä, mustassa pikivedessä.

Hän kulki koko yön läpi kaatuvan kaislan ja virvatulien; ja kun aurinko nousi hänen takanaan, niin näytti kuin hän olisi ollut sen kanssa juuri yhtä korkealla ja sen säteet polttivat hänen hartioitaan. Hän erotti jo Megissogwonin loistavan wigwamin rannalla ja kuiskasi kanootilleen: — Eteenpäin! — Samalla kanootti hypähti rannalle.

Hiawatha ampui nuolen wigwamiin ilmottaakseen tulonsa Megissogwonille.

Suuri, musta Megissogwon syöksyi ulos hirveänä, puettuna wampumiin (helmivaippaan) päästä jalkoihin, päässä kotkanhøyheninen kypäri.

— Tunnen sinut, Hiawatha! hän huusi ärsytellen. — Mene kotiin, raukka! Riennä vanhan Nokomisin turviin, taikka sinut surma saa niinkuin sai sinun isoisäsi!

Hiawatha vastasi: — Suuret sanat eivät lyö kuin sotakirves, ja tekö on parempi kerskuvan sanoja!

Taistelu alkoi, eikä sen suurempaa ole konsaan aurinko nähnyt. Se kesti pitkän kesäpäivän auringon noususta sen laskuun saakka. Hiawathalla ei ollut mitään apua sotanuijasta, nuolista eikä kintaistakaan, joilla voi vuoria musertaa. Megissogwonilla oli loihdittu wampum-vaippa suojanaan.

Illalla Hiawatha väsyneenä ja haavoittuneena nojasi puuta vasten. Hänen sotanuijansa oli katkennut ja kintaat kappaleina, vain kolme nuolta oli jälellä. Mitä niillä voisi?

Tikka lensi puuhun ja puhui hänelle: — Tähtää, Hiawatha, Megissogwonin päähän, pitkän mustan hiustupsun juureen, siinä on ainoa haavottuva paikka. Ammu siihen ja voitto on sinun!

Megissogwon oli sillä hetkellä kumartunut ottamaan julmaa

kiveä aikoen heittää sillä Hiawathaa, mutta samassa nuoli lensi ja sattui höyhenkruunun läpi pitkän, mustan tukan juureen. Vielä toisen ja kolmannenkin nuolen Hiawatha ampui, ja Megissogwon vaipui kuolleena maahan.

Hiawatha muisti palkita tikan ja kutsui sen luokseen ottaen höyhentukon kaatuneen vihollisensa kruunusta ja kiinitti sen tikan päälle. Ja vielä nytkin on se tikan somana kaunistuksena.

Sitten hän riisui wampumvaipan Megissogwonilta ja haki hänen hohtavasta wigwamistaan kaikki komeat aseet ja koristeet. Voitonriemuksena hän palasi omille rannoille, jossa kansa piti hänen kunniakseen komeat pidot niinkuin oli pitänyt kerran hänen isälleen, kun Mishe-Mokwa oli kaadettu.

VI LUKU.

Kaikkien urotöitensä ohella oli Hiawatha alati muistanut Dacotan tummasilmäistä tyttöä.

Vanha Nokomis tahtoi häntä naimaan kotikylästä.

— Tuttava kuin tuli lieden kivellä on naapurin koruton tytär. Kuin kuun ja tähtien kylmä valo on vieras tyttö, olkoon hän kuinkakin ihana.

— Hyvä isoäiti, lieden tuli on hyvin hauska, mutta minä pidän kuun ja tähtien valosta vielä enemmän. Ja Hiawatha kertoi Minnehahasta. — Tuon hänet kotiin. Hänen kevyt jalkansa kerkiää kaikkialle. Hänestä tulee kyllä meidän kuu- ja tähti- ja liesivalomme ja vielä kansamme auringonpaiste.

— Dacotalaiset ovat tulisia, sanoi vanha Nokomis. — Usein on meillä ollut sota heidän kanssaan, eikä kaikki riidat ole vielä kukaan unohtuneet.

— Juuri senkin vuoksi, nauroi Hiawatha — tahdon naida dacotalaisen, jotta vanhat kiistat täysin tasottuisivat.

Ja Hiawatha lähti penikulma-mokkasiineissaan ja kuitenkin

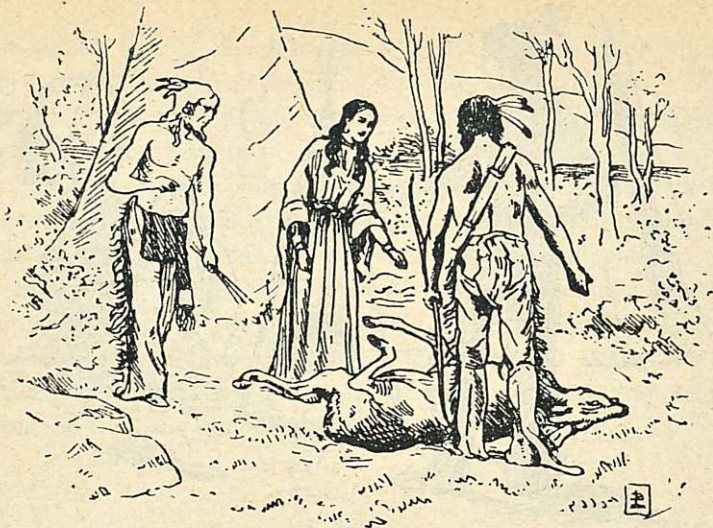

tuntui tie pitkältä, niin innokas hän oli näkemään lemmittyänsä. Metsänrajassa hän ampui komean peuran ja vei sen tuliaisiksi Minnehahalle. Vanha nuolentekijä istui wigwaminsa ovella ja tytär hänen rinnallaan punoen mattoa kaisloista. Rauhaisa oli nyt vanhuksen mieli muistella menneitä metsästysretkiä. Ja tyttö ajatteli nuorta metsästäjää, joka eräänä kevätaamuna oli levännyt heidän wigwamissaan ystävällisesti jutellen, kiirettä pitämättä. Usein sen jälkeen oli isä puhunut hänen rohkeudestaan ja viisaudesta.

Nyt hän äkkiä kuuli liikettä ja samassa seiso i Hiawatha heidän edessään, peura olallaan. Isä ja tytär jättivät työnsä, tervehtääkseen vierasta, ja Minnehaha valmisti aterian palvelen heitä heidän syödessään ja juodessaan, ja Hiawatha kertoi omasta maastaan.

— Nyt on rauha meidän kesken monien verivuosien perästä. Antakaa minulle Minnehaha, tämä Dacotan ihanin tyttö, ja rauha tulee pysyväiseksi.

Vanhus katsoi ylpeillen Hiawathaa ja lempeästi suloista Minnehahaa ja sanoi rauhallisesti:

— Annan, jos Minnehaha tahtoo. Anna sydämesi puhua, tyttäreni!

Ja Minnehaha astui hiljaisena Hiawathaa kohti, istui hänen rinnalleen ja sanoi arasti:

— Tahdon seurata sinua, mieheni!

Ihana oli kotimatka Hiawathalla Minnehahan kanssa yli vuorten ja laaksojen, ja nyt se oli lyhyt, vaikka he bitaasti kulkivat. Sylissään hän kantoi morsiamensa yli virtojen ja taivutti puut hänen tieltään kulkemattomilla poluilla. Yöksi laitettiin aina puunoksista majoja. Onnellisina he saapuivat Suur-Vesijärven rannalle, missä Nokomis laittoi suuret häät lähettäen pajusauvan ympäri kyliä kutsumerkinä. Vieraat tulivat ja söivät valmiin aterian Hiawathan, Nokomisin ja Minnehahan heitä palvellessa niinkuin tapa oli. Isäntäväki ei itse mitään maistanut.

Sitten sytytettiin piiput ja poltettiin makeata tupakkaa ja kutsuttiin Pau-Puk-Keewis tanssimaan.

Pau-Puk-Keewis oli hauska velikulta, täynnä vallatto-

muutta ja ilkitöitä, urheilun ja pelin ystävä, ja kaikkien naisten suosikki. Hänellä oli valkoinen, pehmeä nahkapuku, koristettu helmillä ja höyhenillä, ketunhännät säärissänsä. Kasvot kirjailtuna monivärisiksi, tukka öljyttynä hän ensin nousi rummun pärisessä hitaasti, mutta pian liikkeet yltyivät, kunnes hän pyöri hurrana ympäri wigwamin, hyppi yli kerääntyneiden vieraiden, nostattaen lehdet ja pölyn tuulispäänä, tuiskahti rannalle ja tuprutti hiekkaa oikealle ja vasemmalle kuin tuuli lunta myrskyssä. Ja juuri kun vieraat uskoivat tukehtuvansa, hän tuli tyynenä hymyillen ja istui heidän keskellensä.

Sitten Hiawathan paras ystävä, hyvä ja rakastettu laulaja Chibiabos lauloi ihanasti, ja kaikki kuuntelivat, yksin metsän eläimetkin, hänen kauniita säveliään.

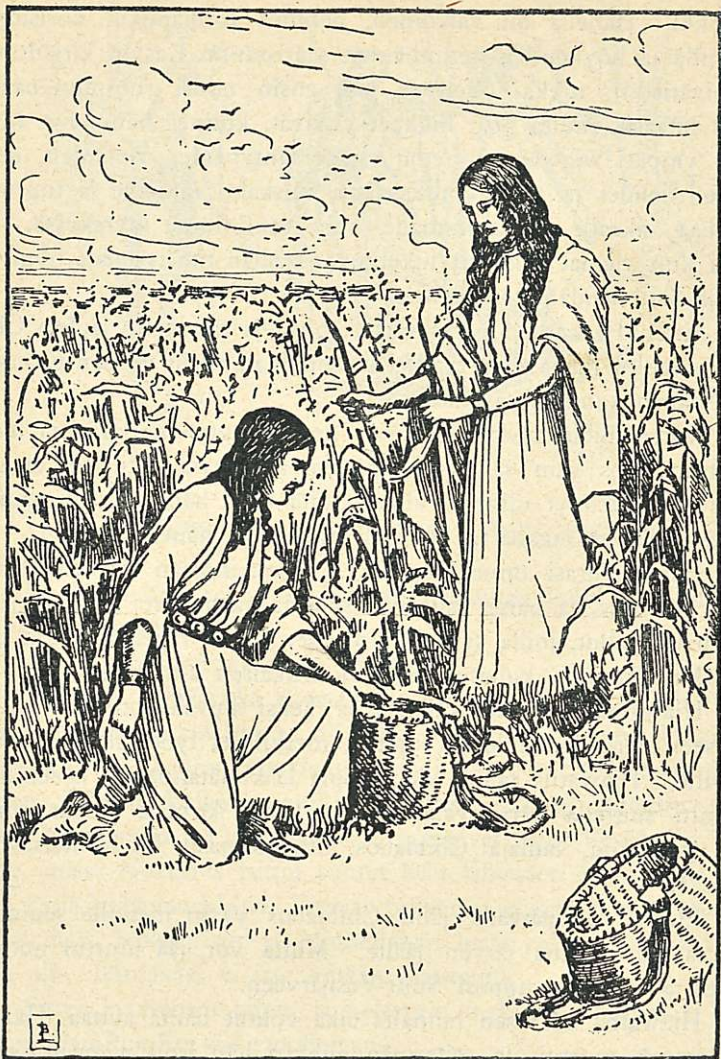
Kun Chibiabos oli laulanut, kertoi Iagoo merkillisistä matkoistaan. Jos vain sai uskoa hänen kerskuvia juttujaan, ei kukaan ollut tehnyt niin merkillisiä töitä kuin hän. Kansa naurooi hänen selkensä takana ja kuunteli mielellään hänen tarujaan.

Häitä seurasi onnellinen aika. Elinkeinojaan miehet harjoittivat rauhassa, ja naiset laittoivat sokeria vaahterasta sekä korjasivat maissipellot, joilla syksyllä kultaiset tähkät rapisivat, kuin ennen Mondaminin, kultatukkaisen nuorukaisen koristukset.

Hiawatha huolehti kaikista ja keksi kuvakirjotuksen säilyttääkseen viisaiden miesten opit ja merkilliset työt tuleville sukupolville. Hiawatha tahtoi vielä oppia lääkintätaitoakin, ja sen hän saavutti suurella kärsimyksellä, sillä häntä kohtasi raskas suru, kun ystävänsä, laulaja Chibiabos, onnettomasti kuoli metsästysretkellä.

Eräänä talvipäivänä lähti Chibiabos yksin metsälle seuraten peuraa innokkaana järven jäälle. Mutta voi, jää murtui nuorukaisen alla ja hän upposi Suur-Vesijärveen.

Hiawatha näki sen rannalta eikä voinut häntä auttaa. Hänen sydämensä murtui, ja seitsemän viikkoa hän istui wigwamissaan murheen vallassa, pää vaateen peitossa, muistellen nuorta ystä-

Naiset korjasivat maissipellot.

väänsä, joka oli mennyt kaikkien sävelten Herran luokse. Kun keväät tuli ja Hiawathan valituksiin kaiku metsässä vastasi, missä lintuset turhaan odottelivat veljeä, jonka sävelet olivat olleet kauden kauden heidän viserryksiään, silloin tuli lääkemiesten Medain rauhaisa saattue pyhästä majasta, jonka he olivat pystyttäneet hänen wigwaminsa lähelle, ja he pyysivät häntä joukkoonsa. Hiawatha nousi ja pesi surun värin pois kasvoiltaan, ja Medain pyhässä seurassa alakuloisuus väistyi, vaikka hän oli joutunut hulluuden rajalle.

Nyt hän jälleen ajatteli kansaansa, joka häntä tarvitsi. Mutta Medain pyhässä leirissä hän oppi lääkintätaidon ja kulki ympäri maata, opettaen sitä kansalleen.

VII LUKU.

Menestyksen ja onnen vuosia seurasi eräs kauhea talvi.

Järvien ja virtojen vedet menivät paksuun jäähän. Lunta oli niin paljon, että metsästäjä tuskin voi tunkeutua ulos wigwamistaan. Eikä metsään menosta ollut mitään hyötyäkään, sillä kaikki linnut ja muut eläimet olivat paenneet lämpöisempiin seutuihin taikka menehtyneet pakkaseen. Ja moni metsästäjä jäi lumiseen metsään paleltumaan yrittäessään äärimmäisiin saakka.

Monissa kodeissa äidin sydän murtui nähdessään pienokaisensa kärsivän tuskia ja näännyvän nälkään ja kuumeeseen voimatta auttaa heitä. Itse taivaan tähdetkin näyttivät katselevan heitä kuin nälkäiset sudet.

Hiawathan niinkuin hänen kansansakin wigwameissa oli kuume vieraana. Se oli vallannut hänen kalleimpansa, Minnehahan. Hän oli kuolemaisillaan eikä Hiawatha voinut suurella rakkaudellaan häntä auttaa.

Surun ja epätoivon vallassa hän syöksyi ulos autioon met-

sään nahkoihin käärittynä, mahtava jousi mukanaan. Suuret tuskan kyyneleet nousivat hänen silmiinsä ja hyytyivät jääksi ennen putoamistaan.

— Gitche Manito, mahdikas! hän huusi kasvot kohotettuna, — anna ravintoa lapsillesi, oi Isä, taikka me menehdymme! Anna ravintoa Minnehahalle, kuolevalle Minnehahalleni!

Muuta vastausta ei kuulunut kuin hänen omien tuskaisten sanojensa kaiku.

Koko päivän hän kulkij samassa metsässä, jonka läpi hän onnellisena kesänään oli tuonut kotiin ihanan morsiamensa, — nyt turhaan ravintoa etsien.

Minnehaha eli viimeisiä hetkiään vanhan Nokomisin lempeässä hoidossa muistellen hänkin onnellista aikaa.

— Kuulkaa! sanoi hän — minä kuulen Minnehahan koskien kaukaa kutsuvan!

— Ei, lapseni, sanoi Nokomis. — Öinen tuuli vain humajaa hongissa!

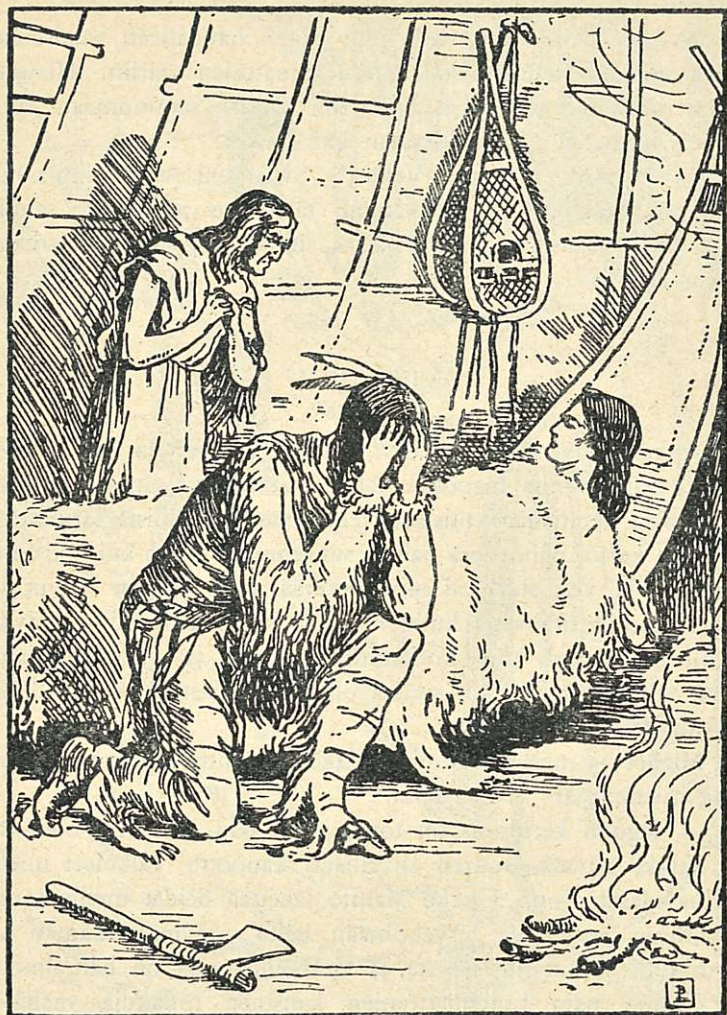
— Katsokaa! sanoi Minnehaha. — Isäni seisoo wigwaminsa ovella, ja viittaa minua tulemaan Dacotaan!

— Ei, lapseni, Sauhu täällä vain huojuu ja viittaa! sanoi Nokomis.

— Oi! huusi Minnehaha. — Minä tunnen kuoleman jäisen käden tarttuvan minuun pimeydessä. Hiawatha, Hiawatha!

Ja Hiawatha, vaikka oli kaukana metsässä, kuuli sen huudon ja riensi nopeaan kotiin, tyhjin käsin — voi! ja raskain sydämin.

Lähestyessään wigwamia hän kuuli vanhan Nokomisin valitukset, kun hän surussaan huojutteli ruumistaan, ja näki Minnehahan kylmänä ja kuolleena. Hän huusi tuskasta ja sydän murtui, kun hän istui Minnehahan jalkain juureen, noiden vikkelaïn jalkain, jotka aina olivat olleet nopeat juoksemaan häntä vastaan. Siinä hän istui liikkumatta ja puhumatta seitsemän päivää ja yötä. Sitten he kaivoivat Minnehahalle haudan metsään, laskivat hänet

Minnehahan kuolema.

sinne kauneimmassa karpännahkapuvussaan ja peittivät lumiseen maahan.

Neljäksi yöksi sytytettiin tuli hänen haudalleen valaisemaan hänen sielunsa nelipäiväistä matkaa siunattujen saariin. Hiawatha vartioi wigwaminsa ovella, ettei tuli pääsisi sammumaan ja tie jäisi valaisematta. Vartioidessaan hän lausui:

— Hyvästi, Naurava Veteni! Sydämeni seuraa sinua ikuiselle retkellesi, ja kun päivätyöni täällä on päättynyt, seuraan sinua pois tuskasta ja kärsimyksistä siunattujen saariin, elämäntäkkäiseen maahan!

VIII LUKU.

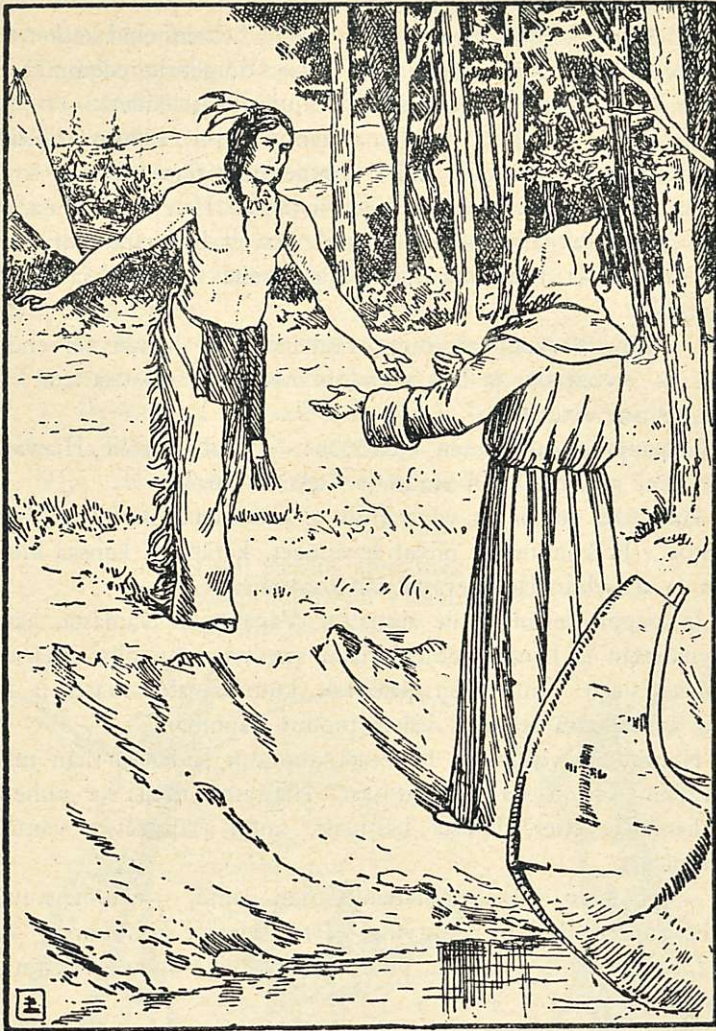
Ankara talvi meni ja kevät koitti lintuineen ja kukkasineen.

Keväällä vanha Iagookin palasi matkoiltaan oltuaan kaukana itämailla ja kerättyään entistäkin enemmän merkillisiä tarinoita.

Hän kertoi nähneensä paljon suuremman veden kuin oli Suur-Vesijärvi, ja vesi siinä oli niin kitkerää, ettei kukaan voinut sitä juoda. Pitkin sitä vettä kulki kauhean suuri kanootti — siivillä! Se oli korkeampi kuin korkeimmat hongat, ja jyrinä ja salamat iskivät sen kidasta, ja sen sisässä oli sata sotilasta, kasvot valkeiksi maalatut ja leuat karvaiset.

Miehet ja naiset nauroivat Iagolle, mutta Hiawatha, istuen hiljaa mietteissään, ei nauranut.

— Iagoon kertomus on totta, sanoi hän. — Minä olen nähnyt kaikki näyssä, suuren siivellisen kanootin, valkoiset miehet tulleina idästä. Suuri Gitche Manito lähettää heidät meille sanansaattajinaan ja käskee tervehtimään heitä ystävinä. Tämän hän on minulle ilmoittanut näyssä, ja vielä enemmän on hän ilmoittanut. Minä näin tuntemattomien kansojen joukkoja vaeltavan länttä kohti, kunnes maamme oli täynnä heitä ja heidän kirveensä heilui kaikissa metsissä ja heidän kaupunkiensa savu nousi jokai-

»Rauha sinulle, Hiawatha, Kristuksen rauha!»

sesta laaksosta ja heidän suuret kanoottinsa kulkivat joka järvesämme ja virrassamme. Ja voi, minä näin synkemmän näyn. Kansani hajosi unhottaen minun neuvoni, heikenneinä keskenänsä riidellen, kunnes sen hajaantuneet jätteet tungettiin edemmäksi ja edemmäksi länteenpäin kuin syksyn kuihtuneet lehdet. —

Keväästä tuli kesä ja ihana aamu koitti, jolloin Hiawatha seisoi wigwaminsa ovella kädet kohotettuina tervehtimään sovinnollisena niitä, jotka olivat tulleet yli järven koivukanootissa, valkoista pappia ja hänen seuralaisiaan. Järven hiekkarannalla pappi laski maihin, ja Hiawatha meni riemuksena tervehtimään etäisiä sanantuoja.

— Käykää kaupunkiimme rauhassa! oli hänen tervehdysensä. — Avoin ovi ja hyväntahdon oikea käsi odottaa teitä kaikkialla, minne astutte!

Ja pappi vastasi hänen kielellään: — Rauha sinulle, Hiawathal Kristuksen rauha olkoon sinun ja kansasi oma!

Hiawatha vei papin wigwamiinsa, ja vanha Nokomis toi heille ravintoa. Ja kun tulijat olivat levänneet, kerääntyi kansaa kuulemaan ja tervehtimään vierasta sanansaattajaa.

Ja pappi kertoi heille siunatun Vapahtajan elämästä, hänen syntymästään ja hänen kuolemastaan syntiemme vuoksi sekä ylösnousemisestaan. Intiaanien päälliköt kuuntelivat tarkasti ja kertoivat kansallensa etäisestä idästä tuodun sanoman.

Hiawathan vieras oli helteestä uupunut ja lepäsi illan tullen Hiawathan varjoisessa wigwamissa. Hiawatha nousi ja puhellen kuiskaamalla, ettei vierasta häiritsisi, sanoi jäähyväiset vanhalle Nokomisille.

— Lähden pitkälle matkalle, hän sanoi, — luoteistuulen maille, auringonlaskun seutuville. Jätän vieraat hoitoonne. Katsokaa, ettei heiltä koskaan puutu ruokaa eikä suojaa Hiawathan wigwamissa.

Sitten hän kulki kylien sivuitse ja sanoi jäähyväiset sotilaille ja nuorisolle.

— Lähden pitkälle matkalle, kestää kauan, oi kansani, ennenkuin näette minut jälleen. Kuulkaa uutta oppia, se on totuutta ja viisautta. Itse elämän Luoja on heidät lähettänyt tänne aamun mailtal

Järven rannalla Hiawatha vielä kerran kääntyi ja viittasi jäähyväiset kädellään. Sitten hän viimeisen kerran irrotti kanoottinsa kotirannasta.

— Länteen, länteen! hän kuiskasi sille, ja se lipui yli veden pitkin kirkasta valotietä, iltaruskon heijastamaa. Kansa, kerääntyneenä rannalle, katseli koivukanoottia, kun se kulki väliin hopean heleässä loistossa, väliin purppuraisessa hehkussa ja lopulta katosi lännen valomereen.

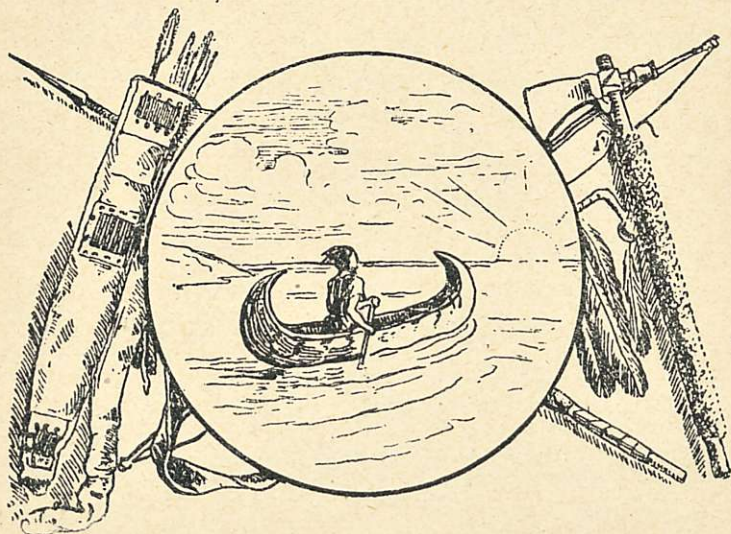
— Hyvästi, oi Hiawatha! sanoivat he kaikki.

— Hyvästi, oi Hiawatha! kohisi tumma koski.

— Hyvästi, oi Hiawatha! kuiskivat laineet, vierieissä ranta-kiville. Ja haikara etäisellä rämeellä yhtyi kimein äänin: — Hyvästi!

Näin lähti rakastettu Hiawatha työnsä täytettyään, kulki kautta auringonlaskun ihanuuden,

saapui saariin autuaitten,
mäille mahtavan Poneman,
majoille iki-elämän.

SATUPIRTTI

Sarja kirjasia lapsille.

Useimmat ovat kuvallisia. Hinta vain 20 p.

1. Selma Lagerlöf: **Kultasydän.**
2. Arthur Ransome: **Pientä metsän väkeä.**
3. Anna Sahlstén: **Joulutonttujen luona.**
4. " " **Pikku Kertun joulu.**
5. Juhani Aho: **Kolme lastua lapsille.**
6. Z. Topelius: **Jaloa kylvää.**
7. Anni Swan: **Jänis Vemmelsäären seikkailuja I.**
8. " " " " **II.**
9. " " " " **III.**
10. **Intiaanien taru Hiawathasta.**
11. **Sindbadin merkilliset matkat.**
12. **Leikkejä pienille lapsille.**
13. **Kuninkaallinen lootus.**
14. Anna Sahlstén: **Nukkekaupassa.**
15. " " **Joulutunnelma.**

Sarjaa jatketaan.

Seuratkaa tämän sarjan kehitystä! Siihen tulee paljon kuvallisia ja hauskoja kirjasia.

Hinta 20 p.